

– Сапардын аде – би жана өкүмдөрү

Кыргызча

قرغيزي

Partners in Implementation

Content
Association

Rowad
Translation

Byenah

IslamHouse

This publication may be printed and disseminated by
any means provided that the source is mentioned and
no change is made to the text.

Tel : +966 50 244 7000
info@islamiccontent.org
Riyadh 13245-2836
www.islamiccontent.org

Ааламдардын Раббисине алкыш-мактоолор айтылсын. Пайгамбарыбыз Мухаммадга жана сахабаларына Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун.

Андан кийинки сөзүбүз:

Бул кыска кайрылуу сапардын адаби жана өкүмдөрү жөнүндө. Мында жолоочуга зарыл болгон маселелерге токтолгонго аракет кылдык.

Кылган ишибиз калыс Аллах үчүн болуусун жана жалпы мусулмандарга пайдалуу болуусун Аллахтан суранабыз.

Дүйнө тилдеринде Исламды жайылтуу ассоциациясынын илимий комитети

Сапардын аде би жана өкүмдөрү

Ажылыкка же башка бир ибадат үчүн с
апарга жөнөгөн адам төмөнкүлөргө к
өңүл буруусу керек:

Сапарга чыга турган убагы, мин
е турган улоосу, бирге чыга тург
ан сапарлашы жана эгер ар тара
птуу жол болсо, кайсы жол мене
н барары тууралуу Аллахтан жа
кшысын суроо керек. Ошондой э
ле тажрыйбалуу, көзү бышкан а
дамдардан кеңеш алганы оң.

Ажылык менен умра түшүнүктүү, була
рда жалаң жакшылык бар. Истихара
дегенибиз, эки рекет намаз окуп, анан
пайгамбарыбыздын сүннөтүндө айты
лгандай дуба кылат.

Ажыга же умрага жөнөгөн адам бул ибадаттарын калыс Аллах үчүн аткарууну, Ага жакындоону максат кылышы керек. Дүйнөлүк кызыкчылыкты, мактанууну,

атак-даңк алууну же элге көрүнүү, угулууну максат кылуу дан этият болуу зарыл. Анткени, бул амалдын жараксыз болушуна, кабыл болбой калышына себеп болот.

Алла Таала минтип айткан:

(قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا)

Айткын: «Мен силер сыяктуу эле кишимин. (Болгон айырмачылыгыбыз) мага (Раббимден мындай деген) вахий жиберилет: «Силердин кудайыңар – Жалгыз Кудай. Ким Раббисине (бактылуу абалда) жолугу уну кааласа, (Аллахтын шариятына ылайык) жакшы а мал кылып, Раббисине ибадат кылганда (Ага) эч канд ай шерик кошпосун!» (Кахф, 110.-аят).

Кудуси хадисте минтип айтылат:

«أَنَا أَعْلَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرَكِ، مَن عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ فَعَلِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ».

“Мен ширк келтирген шериктерге муктаж эмесмин. Кимде-ким амалында Мага башканы шерик кошуп аткарса, анда Мен аны ошол ширкине таштаймын”¹.

Ажы жана умра амалына жөнөгөн адам бул ибадатт ардын өкүмдөрүн мыкты билүүсү керек. Ошондой эл е сапарга чыгуудан мурда сапардын өкүмдөрүн бил ип алганы оң,

кайсы бир ваажыбды таштап, арам ишти жасап албоосу үчүн. Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана ма ктоосу болсун) минтип айткан:

“Аллах кимге жакшылык кааласа, аны динде ил имдүү кылат”².

Ажы жана умрага жөнөгөн адам бул ибадаттарына жалаң адал акчаны пайдаланышы керек.

Алла Таала таза, тазаларды гана кабыл кылат. Акчанын ар амдыгы дубанын кабыл болбой калуусуна себеп болот.

Мындан сырткары бардык чоң жана кичине күнөөлөрүнө тообо кылуусу зарыл.

Эгер адамдарга материалдык же моралдык жактан зулум к ылган болсо, аны ээсине кайтарып, акысын адалдап алыш ы керек.

Сапарга чыга турган адам аласа,

береселерин жазып жана осуят кылып кеткени мустахаб . Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоос у болсун) минтип айткан:

“Мойнунда бирөөнүн акысы бар мусулман адам аны осуят кылууну кааласа, эки күн өткөрбөй ос уятын жазып койсун”³.

2- Имам Бухари, 2738; Имам Муслим, 1627.

3- Абу Дауд, 4833.

Анан ага бирөөлөрдү күбө кылат. Карыздары болсо кайтарат. Бирөөлөрдөн алган буюм-теримдери болсо, кайтарып берет же туруп турсун деп уруксатын алат.

Сапарга чыккан адам жакшы жолдош тандоого аракет кылганы мустахаб. Сапарлашы шарият илимин талап кылган адам болгону жакшы. Анткени шарият илимин билгени анын ийгилигине, ажы, умра сапарында ката ишти кылып албоосуна себеп болот.

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) минтип айткан:

“Адам досунун дининде болот. Ошондуктан ар кимиң ким менен достошуп жатканына карасын”⁴

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) дагы минткен:

“Ыймандуу адам менен гана жолдош бол. Тамагыңды такыба адам гана жесин”⁵

4- Абу Дауд, 4832; Тирмизи, 2395.

5- Табарани, 823.

Сапарга жөнөгөн адам үй-бүлөсү, жакындары, кошуналары жана жоро-жолдоштору менен коштошуусу мустахаб.

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) минтип айткан:

"Ким сапарга чыкмакчы болсо, үйүндө калганда рга: "Аманат тапшылыргандарды сактоочу Аллахка силерди тапшырам" - деп айтсын"⁶

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) сахабаларынан бирөө-жарым сапарга жөнөсө, аларга минтип айтчу:

"Сенин диниңди, аманатыңды жана иштериңдин натыйжасын Аллах сактоосун суранам"⁷

Сапарга чыгып жаткандар пайгамбарыбыздан (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) о суят айтуусун суранганда аларга минтип айтчу:

"Аллах Таала сени такыбалык менен азыктандырсын. Күнөөлөрүңдү кечирсин, кайда болбогун сени жакшылыкка бөлөсүн"⁸

6- Имам Ахмад, Муснад, 4524.

7- Тирмизи, 3444.

8- Имам Ахмад, Муснад, 9724.

Сапарга жөнөй турган бир адам пайгамбар ыбызга (ага Аллахтын тынчтыгы жана макт оосу болсун) келип: "Мага осуят айты ңызчы" - деп сураганда ал:

"Аллахка такыба болуунду жана өргө чыккан сайын такбир айтуунду осуят кылам" - деди. Тиги киши кеткенден кийин: "Аллахым, анын жолун кыска, сапарын жеңил кыл" - деп дуба кылды⁹

Сапарга чыкканда улоосуна коңгуроо байлап, сыбызгы алып,

ит ээрчитип чыкпашы керек. Абу Хурайра (ага Аллах ыраазы болсун) айткан хадисте пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) минтип айткан:

"Периштелер ит жана коңгуроо бар кербеге (жолоочуларга) жолдош болбойт"¹⁰

9- Имам Муслим, 2113.

10- Имам Бухари, 2593; Имам Муслим, 2770.

Эгер көп аялдуу эркек сапарга аялдарын ын бирин алып чыгууну кааласа, ортого ч үчүкулак таштаганы оң. Чүчүкулак кимге чыкса ошол аялын алып чыгат.

Айша энебиз (ага Аллах ыраазы болсун) айткан:

"Аллахтын элчиси сапарга чыгаарда аялдарына чүчүкулак кылып жебе ка рматчу, жебе кимге чыкса ошол аялы н алып чыкчу"¹¹

Эгер мүмкүн болсо сапарга бейшемби к үнү таң эрте чыкканы жакшы. Анткени,

пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы ж ана мактоосу болсун) көбүнчө ушундай кыл чу. Кааб бин Малик (ага Аллах ыраазы бол сун) айткан:

"Көп учурда Аллахтын элчиси (ага Аллах тын тынчтыгы жана мактоосу болсун) сап арга бейшемби күнү таң эрте аттанчу" ¹²

11- Имам Бухари, 2949.

12- Абу Дауд, 5094.

Сапарга же башка жакка чыкканда үйдөн чыгуу дубасын айтуу мустахаб. Чыгып баратып минтип айтуу керек:

"Бисмиллах, таваккалту аълаллаахи, ва лаа хавла ва ла а куввата илла биллах. Аллахумма иннии аузу бика ан а дилла ав удилла, ав азилла ав узилла, ав ажхала ав юж хала алаййа" ¹³

Улоосуна, машинасына же самолетко отурганда сапар дубасын айтуу керек. Ал мындай айтылат:

"Аллаху Акбар, Аллаху Акбар, Аллаху Акбар деп, анан: "Субхааналлази саххаро ланаа хааза ва маа куннаа лаху мукринийн а ва иннаа илаа роббинаа ламуңколибуун" (Зухруф, 14-аят). Андан кийин: "Аллахумма иннаа асалука фии сафариная хаазал бирро ваттаква, ва мин амали маа тарзоо. Аллахумма хаввин алайнаа сафаро, ватв и аннаа буъдаху. Аллахумма антассоохибу фис сафари, валхолифа ту фил ахли. Аллахумма, инни аузу бика мин ваъсааи"¹⁴ ас сафари, в а каабатил манзор¹⁵ ва сууул мунколаби¹⁶ фил маали вал ахли..."¹⁷. Мааниси: "Аллах Улук, Аллах Улук, Аллах улук" анан: "Бизге муну моюн сундурган Алла (кемчиликтен) Аруу. Буга биздин күч-кубатыбыз жетмек эмес. Чынында, Раббибизге кайтып барабыз" (Зухруф, 14-аят). Анан: "Аллахым, бул сапарымда сенден жакшылыкты жана такыбалыкты суранам. Өзүң ыраазы боло турган амалды суранам. Аллахым бизге сапарды жеңил, жолубузду кыска кыл. Аллахым Сен сапарда жолдош, үйдө калгандарга коргоочусуң.

13- ваъсааи сафар: сапардын оорлугунан. Ал-ифсах аън маъаани ас-Сихах (284\4).

14- Имам Бухари, 2998.

15- Имам Ахмад, Муснад, 6374.

16- сууул мунколаб: жаман абалда кайтуу, Ал-ифсах аън маъаани ас-Сихах (284\4).

17- каабатил манзор: кайгыга алдыруудан улам жаман абалда болуу. Ал-ифсах аън маъаани ас-Сихах (284\4).

Сапарга шериги жок жа лгыз чыкпоо мустахаб.

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) айткан:

“Эгер адамдар жалгыз жүрүүнүн кандай жаман экенин билишкендe, жолоочу түндө жалгыз жүрмөк эмес”¹⁸

“

**Жолоочулар арасынан бир
өөнү башчы кылып дайында
ап алуусу керек.**

Алардын башы биригип, б
үтүмгө бат келип, максаттар
ына батырак жетүү үчүн.

**Пайгамбарыбыз (ага Аллахт
ын тынчтыгы жана мактоосу
болсун) айткан:**

**"Эгер үч адам сапарга чогуу
чыкса, арасынан бирин башч
ы кылып алышсын" ¹⁹**

”

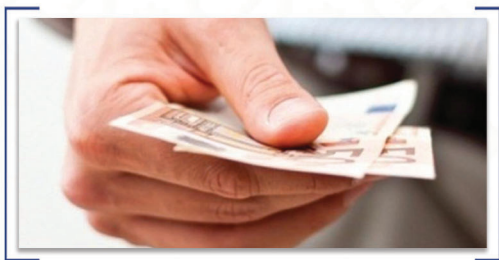

Сапардагы адам Аллахтын буйруктарын так аткарууга, тыюу салган иштеринен алыс болууга умтулуусу керек.

Адеп-ахлагын оңдоп, жардамга муктаж бирөө болсо, жардам берип, сурагандарга билгенин айтып, берешен болуп, өзү жана башка бир туугандарынын муктаждыктарына байлыгын сарпташы керек.

Акчалай каражатты жана сапар муктаждыктарын көбүрөөк алышы керек.

Анткени абал өзгөрүп, муктаждык пайда болуп калуусу мүмкүн.

Мына ушунун баарында жылуу жүз,

таза ниет менен жана жолдошторуна жагымдуу маанай тартуулап, кубанычтуу жана кубантуучу болушу керек.

Сапарлаштары
нын оройлугун
а жана каршы п
икирлерине са
,бырдуу болуп

аларга жакшы мамил
е жасашы керек. Ошо
ндон алардын ж
үрөгүнөн орун табып,
кадыр-барктуу болот.

Жолоочулар жолдо тыныгуу үчүн токтог
ондо бири-биринен алыстап, чачырап к
етпеши керек.

Сахабалардын кээ бири жолдо токтогондо
кокту-колотторго чачырап кеткенин көргөн
пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы
жана мактоосу болсун) мындай деген:

"Мобу өрөөн, коктуларга тарап кетүүңөр
- шайтандан"²⁰

Ошондон кийин алдыларына бир кийим са
лса, ошого батчудай болуп бири-биринен
алыстабай калышкан.

Сапарда болобу, же башка учурда болобу кайсы бир жерге түшкөндө пайгамбарыбыздан (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) айтылган дубаны айтуу мустахаб.

"Аллахтын толук, кемчиликсиз сөздөрү менен Өзү жараткан нерселердин жамандыгынан коргономун" ²¹

Ушинтип айткан адам ал жерден туруп кеткенге чейин эч нерсе зыянын тигизбейт.

Сапардагы адам өргө чыкканда такбир, ылдый түшкөндө тасбих айтуусу мустахаб. Жаабир (ага Аллах ыраазы болсун) айтат:

"Сапарда жол жүрүп бара жатканыбызда өргө чыкканда такбир, ылдыйга түшкөндө тасбих айтчубуз" ²².

Такбир айтканда үндү көтөрбөй акырын айтылат. Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) мындай деген:

"О адамдар, өзүңөрдү тынч кармагыла, силер керең же кайыпка кайрылып жаткан жоксуңар. Ал (Аллах) силер менен бирге, Ал Угуучу, жакын" ²³

Түндө жол жүрүү, айрыкча түндүн алгачкы бөлүгүндө жүрүү мустахаб. Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) айткан:

"Түндө жол жүргүлө, анткени түндө жер кыска болот (жол арбыйт)" ²⁴

21- Имам Бухари, 2994.

22- Имам Бухари, 2993.

23- Абу Дауд, 2571.

24- Ахмад, Муснад, 10771.

Сапарда жүргөн адам көп дуба кылышы керек.

Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана м актоосу болсун) айткан:

"Үч түрдүү адамдын дубасы шексиз кабыл болот: зулум тарткан адамдын дубасы, жолоочунун дубасы, атанын баласына кылган дубасы"²⁵

Экинчи: сапардагы тазалык

Сапардагы адам тазалыгын а көңүл буруусу ваажыб.

Кичине дааратсыздыкка даарат алып, жунуб болсо жуунуп жүрүүсү керек.

Эгер суусу жок болсо,

же ичкенине эле жетчүдөй аз суусу болсо, анда таямум кылышы керек.

Эки алаканы менен жерди чабат анан аны менен бетин жан а колун сүртөт.

Таямум:

Таямумдун тазалыгы убактылуу тазалык.

Суу табылганда таямум бузулат, даарат алыш керек болот. Эгер жунуб болгону үчүн таямум кылса, анан суу табылып калса, суу менен жууну керек. Ажатканадан кийин таямум кылган болсо,

суу табылгандан кийин даарат алуусу ваажыб болот. Хадисте минтип айтылат:

"Таза топурак мусулмандын даарат-суусу, эгер он жыл суу таппаса да жарайт. А эгер суу табылса, Аллахтан коркуп денесине суу тийгизсин"²⁶

Маасыга масх тартуу Куран,

сүннөт жана ахлу суннанын бирдиктүү пикири менен шарият болгон.

Маасы жана ал сыяктуу нерселерге масх тартуу үчүн төмөнкүдөй шарттар табылуусу керек:

Маасы же калың байпак кийүүгө (уруксат берилген) мубах жана таза болуусу керек.

Аларды даарат алып бутун жуугандан кийин кийиш керек.

Жабылуусу парз болгон жерди (кызыл ашыкты) жабуусу керек.

Масх кичине даарат бузулганда ган а тартылат. Чоң дааратсыздыкка б .а. жунуб болгондон кийин масх тар тылбайт.

Масх шарият өлчөгөн убакыт ка гана жарайт б.а. үйдө туруктуу адамга бир күн бир түн, **сапардагы адамга үч күн үч түн бою масх тартса болот.**

Бул мөөнөт маасыны кийип анан ага алгачкы масхты тарткандан башталат.

Ошондон баштап үйдөгү адамга жыйырма төрт саат, сапардагы адамга жетимиш эки саат өткөндөн кийин бүтөт.

Төмөнкү үч иш маасыга масх тартууну жараксыз кылат:

Эгер жунубдук сыяктуу жуунууну ваажыб кылган иш болсо, масх жараксыз болот. Мындайда жуунуу ваажыб.

Масх тарткандан кийин буттан сууруп чечип алса.

Шариятта чектелген мөөнөт өтүп кетсе.

* * *

Үчүнчү: Сапарда намазды кыскартып (кыскартып) окуу тууралуу:

■ Сапарда намазды кыскартып окуу толук окугандан абзел.

Эгер жолоочу киши төрт рекет нам азын каср кылбай окуса, намазы жа рактуу болот, анткен менен аны кы скартып окуганы абзел.

■ Сапарга жөнөгөн адам жаш аган айыл же шаарынын бардык үйлөрүн артка калтырып чыккандан баштап каср окуйт.

Бул жалпы аалымдардын пикири.

Бир намаздын убактысы киргенден кийин сапарга чыкса,

ал намазды каср окуйт. Анткени, намаздын убактысы чыкканга чейин сапарга жөнөгөн.

Ал эми

бешим мене
н асырды

жана шам ме
нен куптанды

бир убакта кошуп окуу сүннөт, эгер зарылдык болсо. Эгер сапарын улап кете берүү зарыл болсо, анда ылайыгына карап алдынкы убактысына же кийинки убактысына намаздарды кошуп окуйт.

А эгер жолоочу эки намазды бир убакта окууга муктаждыгы болбосо, анда ар бир намазды өз убагында окуйт.

Мисалы, бир жерге токтоп, кийинки намаздын убагы киргенге чейин ал жерден кетпесе, анда эки намазды бир убакка бириктирбей, өз-өз убагында окуганы жакшы. Анткени ал мындай кылууга муктаж эмес. **Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) коштошуу ажылыгында "Минага" токтогондо эки намазды бириктирген эмес, ага муктаждыгы жок болгону үчүн.**

Ал эми напил намаздарды жолоочу адам деле үйдөгү адамдар сыяктуу окуйт.

Духа намазын, тахажуд намазын, витр намазын ж.б. напилдерди окуй берет. Бирок бешимдин, шамдын, куптандын кошумча сүннөт намаздарын окубай калтыруу сүннөт.

Напил намазды улоодо баратып,

мейли самолет, мейли машина, мейли кемеде болсун ошол абалда окуй берсе болот. Ал эми парз намазды жерге түшүп окуш керек. Кокус жерге түшүүгө такыр мүмкүнчүлүгү болбосо, **улоодо окуса болот.**

**Туруктуу адамга
жолоочу адамды
н уюп намаз окуг
аны жарайт.**

Мындайда жолоочу тиги жергиликтүү сыяктуу эле н амазын толук окуйт. Мейли намазга толук жетишсин , же бир рекетине, же андан да азына жетишсин, ай ырмасы жок. Ал салам бергенге чейин ташахудга от уруп жетишип калса болду, намазын толук окуйт. Аа лымдардын эң туура деп эсептелген пикири ушул.

Төртүнчү: Ажыдан, умрадан же сапардан кайтуунун адептери.

**Сапарга барган адам эч себепсиз к
өпкө жүрө бербей, батыраак кайтууг
а аракет кылуусу керек.**

Пайгамбарыбыз (ага Алланын тынчтыгы жана мактоосу болсун) айткан:

"Сапар - азаптын бир үзүмү. Тамакта н, суусундуктан, уйкудан калтырат. Э гер ишиңер бүтсө, үйүңөргө эртерээк кайткыла"²⁷

**Кайтканда да жөнөгөндөгү сыяктуу с
апар дубасын айтат. Айырмасы акы
рында "тообо, ибадат кылып, Рабби
бизге алкыш-мактоо айтуу менен ка
йттык" деп кошумчалайт.**

"Биз тообо кылып, ибадат кылып жана Раббиви зге шүгүр кылып кайтып келе жатабыз"²⁸

27- Имам Бухари, 1779; Имам Муслим, 1342.

28- Имам Бухари, 4116.

Сапардан кайтканда пайгамбарыбыздан (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) айтылгандай амалдарды аткаруу жакшы. **Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун)** казаттан, же ажы, же умрадан кайтканда, өргө чыккан сайын үч жолудан такбир айтып, анан минтип айтчу:

"Аллахтан башка ибадатка татыктуу кудай жок. Ал Жалгыз, теңдеши да жок. Мүлк, мактоо ага таандык. Ал бардык нерсеге кудуреттүү. Биз тообу кылуучу, сажда кылуучу, ибадат кылуучу, Раббибизге мактоо айтуучу абалда кайттык. Аллах убадасын аткарат, пендесине жардам берет, өзү жалгыз душмандарды талкалайт"²⁹.

Өзү жашаган калаасын көргөндө минт ип айтуу мустахаб:

"Биз тообо кылуучу, сажда кылуучу, ибадат кылуучу, Раббибизге мактоо айтуучу абалда кайттык" ³⁰

Ушинтип калаага киргенче кайталап айтат, анткени пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) ушинткен.

Эгер сапарда көпкө жүргөн болсо жана өтө зарылдык болбосо, үй-бүлөсүнө түн ичинде эшикти кагып келбеген жакшы. А эгер келе жатканы тууралуу билдирип койгон болсо,

анда түн ичинде келе берсе болот. Анткени, пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) ушундай кылуудан тыйган. Жаабир (ага Алла ыраазы болсун) айтат:

"Аллахтын элчиси түн ичинде үй-бүлөсүнө эшик кагып кирип келүүдөн тыйган" ³¹

Муну себебин башка хадисте айткан:

"Чачтарын тарап" ³², түктөрүн кырып тазаланып алсын" ³³

30- Имам Муслим, 715.

31- Аш-аша: көптөн бери майланбаган, таралбаган чач. Ал-истихдад: устара колдонуу. Ал-магийба: күйөөсү үйүндө жок аял. Тахир шарх Муслим, ал-Асбахани, 292-бет.

32- Имам Муслим, 715.

33- Имам Муслим, 9099.

Башка айтымда:

"Аллахтын элчиси аңдыган сыяктуу болуп, түн ичинде үй-бүлөсүнө кирип баруудан тыйган"³⁴

Сапардан келген адам алгач жакынкы мечитке кирип, эки рекет намаз окуп алганы жакшы. Пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) ушундай кылчу.

Сапардан келген адам аны тосуп алган ата-энесине, кошуналарына мээримин төгүп, **жакшы мамиле жасаг аны мустахаб.**

Ибн Аббас (аларга Аллах ыраазы болсун) айтат: "Пайгамбарыбыз Меккеге келгенде Абдулмуталибден тараган жаш балдар аны тосуп чыгышты, алардын бирин алдына мингизип, экинчисин артына учкаштырып алды". Абдуллах бин Жафар айтат:

"Пайгамбар (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) сапардан келгенде Биз аны тосуп чыгат элек. Бирде мен Хасан жана Хусайн аны тосуп чыктык". Айтты: "Анан бирибизди алдына мингизип, бирибизди артына учкаштырып Мадинага кирди"³⁵

Белек ала келүү да мустахаб. Анткени, белек аркылуу жүрөктөр тынчтанып, чарчоо тарайт.

Белекти кабыл алуу да мустахаб. Шарияттын кандайдыр бир тыюусу болбосо, белектен баш тартуу жакшы эмес. Ошон үчүн пайгамбарыбыз (ага Аллахтын тынчтыгы жана мактоосу болсун) мындай деген:

"Белек бергиле, сүйүүңөр артат"³⁶

Белек берүү мусулмандардын ортосундагы сүйүүгө себеп болот.

35- Байхаки, Сунан Кубра, 11946.

36- Табарани, авсат, 97.

Сапардан келген адам башкалар м
енен **кучакташып көрүшүүсү ж
акшы.**

Сахабалар ушинтишчү. Анас (ага Аллах ыр
аазы болсун) айтат:

**" Алар жолукканда кол алышып
учурашчу, сапардан келгенде к
учакташып көрүшүшчү" ³⁷**

Пайгамбарыбыз Мухаммадга Аллахтын тынчтыгы жан
а мактоосу болсун.

Мазмуну

Сапардын адеби жана өкүмдөрү	1
Биринчи: Сапардын дептери	4
Экинчи: сапардагы тазалык	19
Үчүнчү: Сапарда намазды каср кылып (кыскартып) окуу тууралуу:	23
Төртүнчү: Ажыдан, умрадан же сапардан кай туунун адептери.	27

تعرف على الإسلام بأكثر من 100 لغة

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

ترجمات متقنة للأحاديث
النبوية وشروحها بأكثر من
لغة (60)

بيان الإسلام
byenah.com

مواد متقنة للتعريف
بالإسلام وتعليمه بأكثر
من (120) لغة

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

ترجمات متقنة لمعاني
القرآن الكريم بأكثر من
لغة (75)

موسوعات وخدمات إسلامية باللفات
s.islamenc.com

للمزيد
من المواقع الإسلامية
بلغات العالم

مركز المحتوى الإسلامي
islamcontent.com

مواد إسلامية متنوعة
وشاملة بأكثر من (125)
لغة

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

مواد متقنة للحجاج
والمعتمرين والزوار
بلغات العالم

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللفات

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

